

TÉMA 4:

Vybrané problémy v oblasti veřejných příjmů

Předmětem analýzy jsou vybraná témata v oblasti daňové politiky. Důraz je kladen zejména na problematiku změny daňového mixu, administrativní náročnosti výběru daní a ekologizace daňové soustavy.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

The logo of the Ministry of Education, Youth and Sports (MŠMT) features the stylized letters "MŠMT" in a bold, black font.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Osnova

- Tendence změn v daňovém mixu
 - Vývoj v OECD a ČR
 - Daňové změny v letech 2008-17
- Nákladovost daňového systému ČR
 - Administrativní náklady
 - Vyvolané náklady
- Ekologická daňová reforma
 - Možné způsoby zdanění znečišťovatelů
 - Poplatky na ochranu ovzduší a Pigouvské daně
 - Metoda ExternE
 - Teorie dvojí dividendy

Změny v daňovém mixu

- dlouhodobá diskuse o přesunu zdanění od daní přímých k daním nepřímým
- cílem je snížit daňové zatížení výrobních faktorů, což by mělo mít pozitivní dopady na růst potenciálního produktu
- navíc zejména u korporátních daní panuje značná daňová konkurence
- Ale:
 - vesměs regresivní dopady spotřebních daní,
 - snížení transparentnosti daňové ceny veřejného sektoru vede k posílení fiskální iluze.

Vývoj daňového mixu v zemích OECD

- přesun není příliš významný

Year	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015
Tax revenue											
1100 Taxes on income, profits and capital gains of individuals	6,8	7,9	9,0	9,8	9,8	9,7	8,7	8,7	8,0	7,7	8,4
1200 Taxes on income, profits and capital gains of corporates	2,1	2,2	2,1	2,3	2,5	<u>2,5</u>	<u>2,6</u>	<u>3,2</u>	<u>3,3</u>	2,7	2,8
2000 Social security contributions (SSC)	4,5	5,1	6,4	6,9	7,3	7,4	8,8	8,6	8,5	8,8	9,0
4000 Taxes on property	1,9	2,0	1,7	1,5	1,6	1,8	1,6	1,8	1,8	1,7	1,9
5000 Taxes on goods and services	9,4	9,4	9,1	9,5	10,2	10,0	11,0	10,9	10,8	10,6	10,9
6000 Taxes other than 1000, 2000, 3000, 4000 and 5000	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Total tax revenue on accrual basis	29,1	35,1	37,8	40,8	43,5	35,6	35,8	36,0	35,6	34,4	36,0

Zdroj: OECD

Vývoj v České republice

Tabulka A-3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí (podíl na HDP)

v % HDP

	1995	2000	2005	2010	2015	2016
Daně celkem a sociální příspěvky celkem	34,6	32,6	34,1	32,5	33,9	34,6
Běžné daně z důchodů a jiné	9,0	7,7	8,6	6,8	7,2	7,6
Daně z příjmů jednotlivce nebo domácnosti vč. zisků z držby	4,4	4,2	4,2	3,3	3,6	3,8
Daně z příjmů nebo zisků společností vč. zisků z držby	4,2	3,2	4,1	3,2	3,4	3,5
Daně z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-
Ostatní běžné daně	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2
Sociální příspěvky	14,2	14,4	14,8	14,6	14,4	14,7
Skutečné příspěvky zaměstnavatelů	9,2	9,2	9,5	9,3	9,2	9,4
Imputované příspěvky zaměstnavatelů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skutečné příspěvky domácností	5,0	5,1	5,3	5,3	5,2	5,3
Doplňkové příspěvky domácností	-	-	-	-	-	-
Daně z výroby a dovozu	11,4	10,5	10,8	11,1	12,2	12,3
Daně z produktů ¹⁾	10,5	9,8	10,3	10,6	11,7	11,8
Daň z přidané hodnoty	5,8	5,9	6,6	6,6	7,3	7,4
Spotřební daně	3,4	3,0	3,4	3,5	3,3	3,3
Ostatní daně z produktů ²⁾	1,4	0,9	0,3	0,2	0,5	0,6
Jiné daně z výroby	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Kapitálové daně	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Poznámka:

¹⁾ Daně placené z jednotky vyrobeného nebo do transakce vstupujícího výrobku nebo služby.

²⁾ Jedná se například o dovozní cla, poplatky z dovážených zemědělských produktů, daně z finančních a kapitálových transakcí, poplatky ze zábavních činností, daně z loterií, her a sázek a jiné.

Zdroj: ČSÚ: Sektor vládních institucí, vládní deficit a dluh. Praha, Český statistický úřad, 23.10. 2017 [cit. 25.10.2017], <http://apl.czso.cz/pll/rocnka/rocnka.indexnu_gov>.

Zdroj: ČSÚ

Daňová reforma 2008

- Přesun od zdanění přímého k nepřímému
- Komponenty:
 - Zavedení „rovné“ daně (15 %)
 - Rozšíření dílčího daňového základu příjmů ze závislé činnosti o pojistné placené zaměstnavatelem
 - Zavedení stropů zákonného pojistného
 - Snížení statutární sazby daně z příjmů právnických osob
 - Zvýšení snížené sazby DPH z 5 na 9 %
 - Zvýšení spotřebních daní, včetně zavedení tzv. daní energetických

Očekávané dopady daňových změn platných od 1.1.2008

v mld. Kč	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Daně celkem	7,9	-14,7	-27,9
Daně celkem (% HDP)	0,2	-0,4	-0,6
v tom: Daň z přidané hodnoty	27,2	28,0	29,2
Daň z příjmů fyzických osob	-21,2	-30,1	-34,3
Daň z příjmů právnických osob	-9,3	-23,8	-34,0
Spotřební daně	11,6	11,6	11,6
Majetkové daně	-0,4	-0,4	-0,4

Zdroj: autor

Další významné změny v daňovém systému ČR

- 2009 – snížení sazby pojistného o 1,5 p.b.
- 2012 - růst snížené sazby DPH na 14 %
- 2013 – solidární zvýšení daně
- 2015 – zvedení druhé snížené sazby DPH ve výši 10 %

Náklady daňové systému

1. Transakční náklady

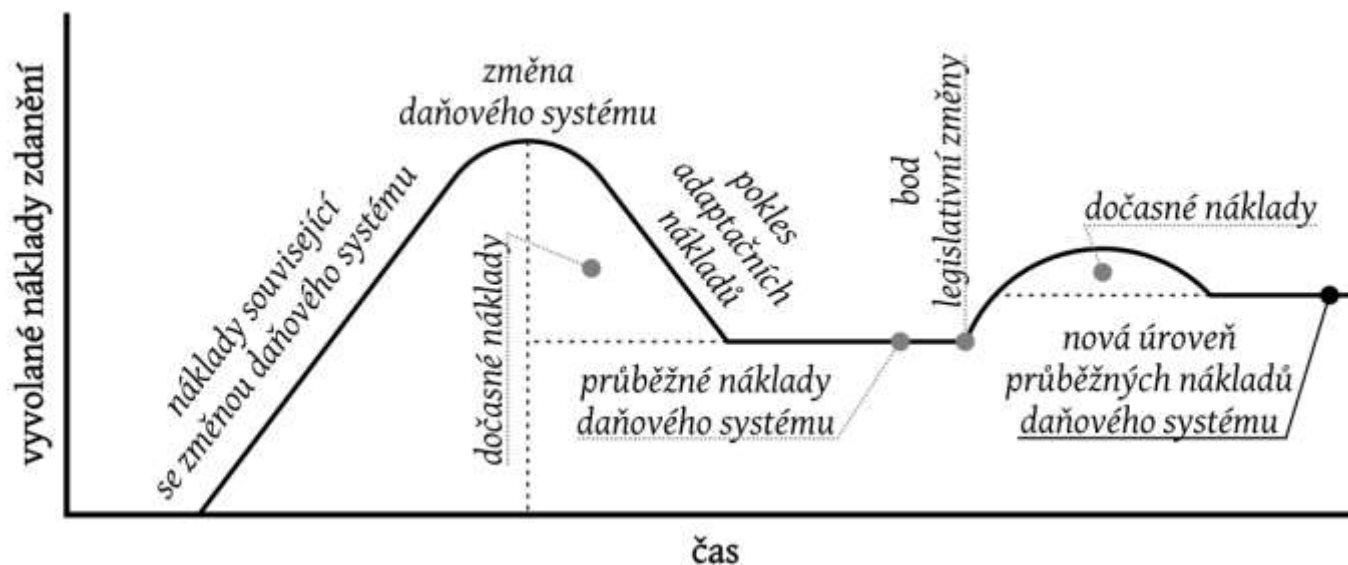
- Administrativní – nesené veřejným sektorem (někdy nazývány též přímé administrativní)
- Vyvolané – nesené soukromým sektorem (někdy nazývány též nepřímé administrativní)
- většinou se vykazují jako % příjmů

2. Nadměrná daňová břemena – ztráta ekonomické efektivity

Časové členění transakčních nákladů

- průběžné, v čase relativně stabilní náklady daňového systému, (regular costs),
- náklady související se změnami daňového systému (costs of change nebo commencement costs)
- Ekonomickým subjektům více vadí časté změny daňových předpisů, které generují významné „costs of change“.

Model změn administrativních a vyvolaných nákladů po zavedení nové daně

Zdroj: PUDIL, Pavel, et al. Zdanění a efektivnost. Praha : Eurolex Bohemia, 2004. s. 53

Komparace stability daňového systému v ČR s vybranými zeměmi

- období 2010-14
- 1 = nejméně změn

	DPFO pořadí	DPPO pořadí	DPH pořadí	DPFO body	DPPO body	DPH body	Celkový počet bodů	Celkové souhrnné pořadí
Rakousko	6.	1.	1.	6	1	1	8	2.
Česká republika	4.-5.	4.-5.	6.	4	4	6	14	6.
Německo	2.-3.	6.	2.	2	6	2	10	3.-4.
Irsko	2.-3.	3.	5.	2	3	5	10	3.-4.
Švýcarsko	1.	2.	3.-4.	1	2	3	6	1.
VB	4.-5.	4.-5.	3.-4.	4	4	3	11	5.

Zdroj: Drzková (2015)

Administrativní náklady dle výzkumu OECD

Country	Administrative costs for tax administration/net revenue collected % /2									Variation 2013-08	Significant factors affecting comparability between countries' computed ratios
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
OECD countries											
Australia	1,04	0,99	0,93	0,95	1,00	1,05	0,99	0,98	0,93	-0,01	
Austria	0,66	0,66	0,64	0,79	0,85	0,70	0,66	0,68	0,67	-0,12	SSC not included
Belgium	1,43	1,57	1,39	1,27	1,40	1,29	1,36	1,23	1,17	-0,10	SSC not included
Canada	1,32	1,32	1,22	1,13	1,31	1,36	1,31	1,24	1,15	0,02	
Chile	0,69	0,63	0,60	0,67	0,91	0,77	0,68	0,67	0,66	-0,01	Costs exclude debt collection function
Czech Republic	1,29	1,38	n.a.	1,18	1,46	1,27	1,34	1,34	1,31	0,13	SSC and excises not included
Denmark	0,69	n.a.	0,61	0,64	0,67	n.a.	n.a.	0,56	0,48	-0,16	
Estonia /3	1,02	0,88	0,86	0,38	0,40	0,35	0,34	0,37	0,40	0,02	Costs exclude all IT support that is provided by MOF
Finland	0,78	0,79	0,77	0,80	0,88	0,84	0,80	0,79	0,75	-0,05	Excises not included
France	1,08	1,28	0,96	1,17	1,31	1,25	1,20	1,19	1,11	-0,06	SSC and excises not included
Germany	1,66	1,55	1,38	1,36	1,46	1,50	1,40	1,34	1,35	-0,01	SSC and excises not included
Greece	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Hungary	0,99	1,11	1,15	1,17	1,20	1,20	1,12	1,13	1,15	-0,02	
Iceland	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0,62	0,60	n.a.	n.a.	n.a.	Excises not included; Costs exclude debt collection
Ireland	0,82	0,78	0,79	0,95	1,08	1,26	1,14	0,87	0,85	-0,10	Costs include customs
Israel	n.a.	n.a.	n.a.	0,74	0,79	0,75	0,68	0,94	0,94	0,20	SSC not included
Italy	n.a.	n.a.	n.a.	1,08/3	1,20/3	0,89/3	0,83/3	0,89/3	1,05/3	-0,03	Ratio not comparable with others: See note
Japan	1,65	1,52	1,50	1,49	1,71	1,93	1,75	1,84	1,74	0,26	SSC not included
Korea	0,80	0,78	0,70	0,79	0,84	0,81	0,76	0,70	0,74	-0,05	SSC not included
Luxembourg	n.a.	n.a.	1,17	1,01	1,13	0,85	0,85	0,95	0,93	-0,08	SSC and excises not included
Mexico	1,01	0,89	0,81	0,75	0,84	0,71	0,70	0,70	0,69	-0,06	SSC not included
Netherlands	1,36	1,14	1,12	0,99	1,11	1,02	0,97	0,94	0,95	-0,04	
New Zealand	0,76	0,71	0,75	0,76	0,88	0,81	0,89	0,92	0,85	0,09	Excises not included
Norway	n.a.	0,58	0,53	0,54	0,50	0,56	0,55	0,43	0,41	-0,13	Excises not included
Poland	1,94	1,75	1,42	1,59	1,72	1,91	1,69	1,55	1,60	0,01	SSC and excises not included
Portugal	1,34	1,22	1,18	1,27	1,57	1,55	1,37	0,94	0,99	-0,28	SSC not included
Slovak Republic	2,20	2,49	2,41	n.a.	n.a.	3,06	3,04	1,36	1,43	n.a.	SSC not included
Slovenia	0,95	0,97	0,84	0,81	0,90	0,96	0,93	0,91	0,89	0,08	Excises not included
Spain	0,74	0,68	0,64	0,82	0,97	0,88	0,86	0,66	0,67	-0,15	SSC not included, costs include customs (2010-11)
Sweden	n.a.	n.a.	n.a.	0,39	0,40	0,41	0,40	0,39	0,39	0,00	Costs exclude debt collection
Switzerland	n.a.	n.a.	n.a.	0,45	0,46	0,37	0,38	0,30	0,29	-0,16	Ratio is not comparable. For VAT administration only.
Turkey	0,87	0,84	0,83	0,85	0,93	0,78	0,76	0,78	0,64	-0,21	SSC not included
United Kingdom	1,10	1,09	1,11	0,90	0,91	0,98	0,83	0,74	0,73	-0,17	
United States /3	0,52	0,48	0,45	0,49	0,61	0,66	0,62	0,56	0,47	-0,02	
Non-OECD countries											
Argentina	0,89	1,01	1,08	0,93	1,14	1,32	1,25	0,97	0,95	0,02	
Brazil	-----Data not collected for these years-----					1,02	0,91	0,88	0,8	n.a.	Costs include Customs
Bulgaria	3,19	1,69	1,13	1,18	1,20	1,41	1,34	1,31	1,25	0,08	Excises not included
China	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Colombia	-----Data not collected for these years-----					0,93	0,68	0,49	0,56	n.a.	SSC not included
Costa Rica	-----Data not collected for these years-----							1,34	1,19	n.a.	
Croatia	-----Data not collected for these years-----							0,80	0,80	n.a.	
Cyprus	n.a.	n.a.	n.a.	0,78	0,94	1,25	1,23	1,14	1,16	0,38	SSC and excises not included; cost data pre-2010 incomplete
Hong Kong, China	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0,85	0,75	0,65	0,66	n.a.	Excises not included
India	n.a.	n.a.	n.a.	0,76	0,75	0,61	0,55	0,59	0,57	-0,19	Data for direct taxes only
Indonesia	n.a.	n.a.	n.a.	0,64	0,58	0,48	0,55	0,60	0,56	-0,08	Excises not included
Latvia	1,24	1,20	1,13	1,13	1,14	0,80	0,79	1,03	1,06	-0,07	
Lithuania	1,40	1,23	1,14	1,06	1,18	1,06	0,98	0,90	0,81	-0,24	SSC not included
Malaysia	1,20	1,14	1,29	1,04	1,41	0,78	0,70	0,82	1,00	-0,04	Data for direct taxes only
Malta	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,12	1,00	0,95	0,95	n.a.	Costs include customs administration
Morocco	-----Data not collected for these years-----							n.a.	n.a.	n.a.	
Romania	n.a.	n.a.	n.a.	0,81	0,72	0,50	0,87	1,24	1,21	0,40	Costs include customs from 2012
Russia	n.a.	n.a.	n.a.	1,16	1,39	1,10	0,90	0,79	0,81	-0,35	
Saudi Arabia	n.a.	n.a.	n.a.	1,06	1,26	1,38	1,57	1,56	1,62	0,56	Very limited range of taxes in place
Singapore	1,02	0,93	0,83	0,77	0,81	0,89	0,87	0,78	0,79	0,02	SSC and excises not included
South Africa	1,19	1,21	1,02	0,97	1,03	1,15	1,08	1,09	1,05	0,08	Costs include Customs, net revenue collection includes SSC
Thailand	-----Data not collected for these years-----							0,73	0,71	n.a.	
For notes indicated by "7" (number)", see Notes below.											
Source: Tax Administration 2015 survey responses.											

Institucionální odpovědnost za výběr daní v ČR v roce 2017

Územní finanční orgány (UFO)	ČSSZ	Zdravotní pojišťovny	Celní správy	Obce
<ul style="list-style-type: none"> • daně z příjmů • DPH • daň z nemovitých věcí • daň silniční • daň z nabytí nemovité věci 	<ul style="list-style-type: none"> • pojistné na důchodové pojištění • pojistné na nemocenské pojištění • příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> • pojistné na veřejné zdravotní pojištění 	<ul style="list-style-type: none"> • clo • selektivní spotřební daně • „ekologické“ daně • silniční daň u zahraničních osob 	<ul style="list-style-type: none"> • místní poplatky

Zdroj: autor

Podíl administrativních nákladů výběru daní k daňovému výnosu

Daň	Organizace pověřené výběrem	Administrativní náklady/inkaso daně ze rok 2005 (%)	Administrativní náklady/inkaso daně ze rok 2004 (%)	Administrativní náklady/inkaso daně ze rok 2003 (%)	Admin. náklady/inkaso za rok 2002 (%)	Admin. náklady/inkaso za rok 2001 (%)
DPFO	FÚ	1,15	1,17	1,18	1,15	1,33
DPPO	FÚ	0,59	0,66	0,67	0,66	0,79
DPH	FÚ	0,78	1,65	2,29	2,21	2,26
DPH	CS					
SD	FÚ	2,11	0,97	0,65	0,64	0,69
SD	CS					
DS	FÚ	8,00	7,28	6,74	6,47	6,74
DN	FÚ	18,21	17,83	17,78	17,37	17,09
DDE	FÚ	137,57	147,67	165,83	203,06	169,87
DDA	FÚ	49,47	30,43	36,62	36,47	43,37
DPN	FÚ	6,91	5,41	5,87	6,01	7,08
Clo	CS	2,07	1,00	0,97	0,91	0,90
ZP	ZP	2,14	2,18	2,34	2,24	2,11
SP	SSZ	0,41	0,41	0,40	0,32	0,33
Celkem adm. náklady/výnos		1,20	1,30	1,40	1,38	1,40

Zdroj: autor

Administrativní náklady výběru místních daní u obcí v ČR (2001)

Obec	Počet obyvatel	Výnosy ze sledovaných místních daní (tis. Kč)	Administrativní náklady na výběr	Administrativní náklady jako % výnosů
A	150	3	6	200
B	400	7,5	8,1	107,5
C	6 400	1 313	182	13,9
D	9 800	970	307	31,6
E	23 000	1 365	243	17,8
F	33 100	7 750	243	3,13
G	72 000	15 207	486	3,2

Pramen: Místní šetření v obcích a <http://www.info.mfcr.cz/aris/>

Paying Taxes

- projekt Světové banky
- cílem je komparace obtížnosti/snadnosti placení daní
- jedním z indikátorů je časová náročnost daňové agendy
- založeno na odhadech náročnosti typové společnosti
- nevychází z konkrétních empirických výzkumů
- souhrnná zpráva zpracována každý rok

- Paying Taxes (2017)

Economy	Without post-filing (for comparison purposes only)		Overall ranking (including post-filing index)	
	Distance to frontier	Rank	Distance to frontier	Rank
Afghanistan	68.24	121	51.29	163
Albania	66.96	125	70.96	97
Algeria	55.55	161	53.99	155
Angola	61.66	148	53.23	157
Antigua and Barbuda	54.35	166	53.03	160
Argentina	47.36	173	39.76	178
Armenia	80.29	57	72.49	88
Australia	82.35	42	85.60	25
Austria	78.37	68	83.39	42
Azerbaijan	84.36	33	83.52	40
Bahamas, The	71.39	108	71.39	95
Bahrain	94.44	7	94.44	4
Bangladesh	59.56	154	55.56	151
Barbados	72.39	100	72.70	85
Belarus	77.20	73	70.40	99
Belgium	73.65	90	77.31	66
Belize	78.17	69	83.03	44
Benin	43.20	176	44.61	173
Bhutan	65.50	30	88.11	19
Bolivia	12.18	189	21.41	186
Bosnia and Herzegovina	64.13	139	60.08	133
Botswana	77.47	71	80.58	55
Brazil	41.36	178	33.03	181
Brunei Darussalam	91.36	16	72.43	89
Bulgaria	72.64	99	72.81	83
Burkina Faso	58.08	157	55.77	150
Burundi	71.61	105	62.20	123
Cabo Verde	73.32	95	72.64	86
Cambodia	73.06	97	61.97	124
Cameroon	31.70	181	35.87	180
Canada	93.00	9	88.86	17
Central African Republic	23.47	185	20.56	187
Chad	19.54	187	18.76	189
Chile	83.27	39	63.85	120
China	64.40	138	60.46	131
Colombia	62.72	143	58.91	139
Comoros	47.37	172	48.41	168
Congo, Dem. Rep.	43.50	174	40.12	177
Congo, Rep.	31.62	182	27.39	183
Costa Rica	74.93	86	78.98	62
Côte d'Ivoire	43.05	177	43.35	175
Croatia	76.36	77	81.74	49
Cyprus	82.09	46	84.45	34
Czech Republic	76.15	80	80.69	53
Denmark	91.94	12	92.11	7
Djibouti	74.56	87	68.96	106
Dominica	73.32	95	67.38	111
Dominican Republic	76.25	79	60.70	129
Ecuador	62.56	145	59.25	137
Egypt, Arab Rep.	59.60	153	51.96	162
El Salvador	62.65	144	49.51	166
Equatorial Guinea	24.35	184	39.25	179
Eritrea	43.49	175	56.82	147
Estonia	84.53	32	88.04	21
Ethiopia	65.88	132	72.06	90
Fiji	67.09	124	67.55	110

Zdroj:
<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Special-Reports/DB17-Paying-Taxes.pdf>

- Paying Taxes (2017)

Economy	Number of hours			
	Total tax time	Corporate income tax time	Labour tax time	Consumption tax time
Afghanistan	275	77	120	78
Albania	261	105	66	90
Algeria	265	122	76	67
Angola	287	80	125	82
Antigua and Barbuda	207	23	136	48
Argentina	359	91	84	184
Armenia	313	113	103	97
Australia	105	37	18	50
Austria	131	46	50	35
Azerbaijan	195	60	78	57
Bahamas, The	233	10	66	157
Bahrain	27	0	27	0
Bangladesh	435	144	120	171
Bangladesh Dhaka	435	144	120	171
Bangladesh Chittagong	435	144	120	171
Barbados	237	27	162	48
Belarus	176	78	59	39
Belgium	161	21	40	100
Belize	147	27	60	60
Benin	270	30	120	120
Bhutan	85	53	32	0
Bolivia	1025	110	507	408
Bosnia and Herzegovina	411	68	81	262
Botswana	152	40	40	72
Brazil	2038	486	363	1189
Brazil São Paulo	2038	486	363	1189
Brazil Rio de Janeiro	2038	486	363	1189
Brunei Darussalam	77	53	24	0
Bulgaria	453	32	256	165
Burkina Faso	270	30	120	120
Burundi	232	76	45	111
Cabo Verde	180	35	85	60
Cambodia	173	23	84	66
Cameroon	630	174	162	294
Canada	131	45	36	50
Central African Republic	483	24	240	219
Chad	766	300	216	250
Chile	291	42	125	124
China	259	62	109	88
China Shanghai	263	63	110	90
China Beijing	254	60	107	87
Colombia	239	86	87	66
Comoros	100	4	48	48
Congo, Dem. Rep.	346	84	154	108
Congo, Rep.	602	275	146	181
Costa Rica	151	18	59	74
Côte d'Ivoire	270	30	120	120
Croatia	206	58	96	52
Cyprus	127	23	65	39
Czech Republic	234	53	87	94
Denmark	130	25	65	40
Djibouti	82	30	36	16
Dominica	117	15	48	54
Dominican Republic	317	74	80	163
Ecuador	664	118	306	240
Egypt, Arab Rep.	392	69	165	158

Zdroj:
<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Special-Reports/DB17-Paying-Taxes.pdf>

Problematická místa měření vyvolaných nákladů

- Jsou náklady na účetnictví vyvolaných nákladem daňového systému?
- Jak ohodnotit čas OSVČ?
- Podle jakých kritérií zkonstruovat výběrový soubor?
- Nízká návratnost výzkumů.

Velikost vyvolaných nákladů v ČR, 2007, dle studie VŠE a MF (2008)

Daň	Předpis daně (mld. Kč)	Vyvolané náklady (mld. Kč)	Vyvolané náklady/daň
Daň z příjmů právnických osob	135,0	7,5	5,5 %
Daň z přidané hodnoty	234,3	10,6	4,5 %
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	125,0	3,8	3,0 %
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění	151,9	5,3	3,5 %
Pojistné na sociální zabezpečení	366,2	5,4	1,5 %
Daň z příjmů fyzických osob z podnikání	23,1	6,7	34,4 %
Daň silniční	5,8	1,0	16,4 %
Daň z nemovitostí	5,0	0,4	8,1 %
Celkem	1 046,3	40,7	3,9 %

Zdroj: VŠE, MF

Reformní kroky směřující ke snížení transakčních nákladů

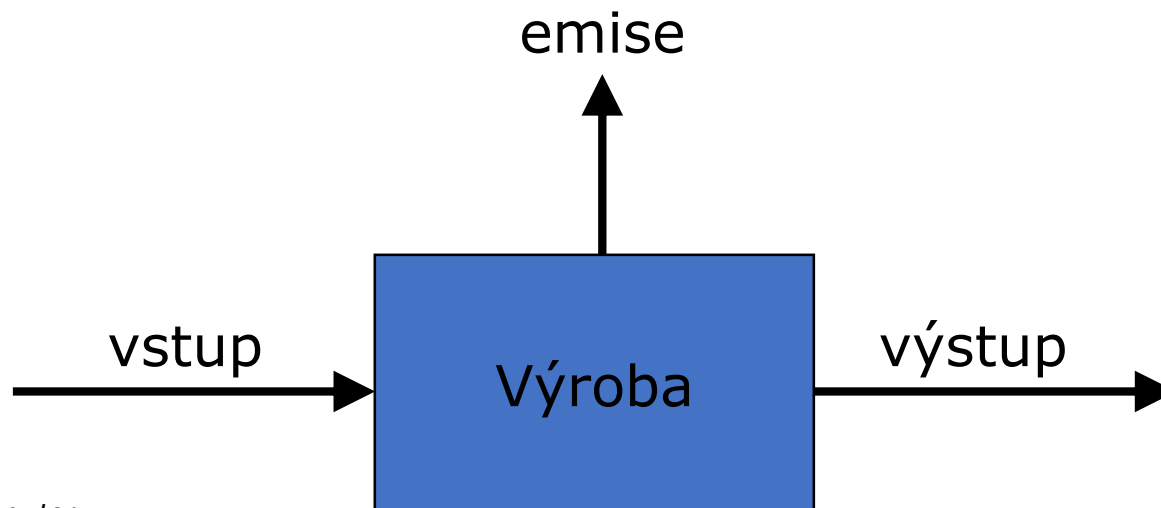
- Elektronizace komunikace mezi daňovou správou a poplatníkem. Má pozitivní dopady i na možnost napojení na informační systémy plátců.
- Ale --- hlavním faktorem ovlivňujícím velikost transakčních nákladů daňového systému je složitost konstrukce daňových základů.
- Ale --- možnosti elektronizace mohou stimulovat další požadavky na daňové subjekty (např. kontrolní hlášení, EET atd.)
- Jednotné inkasní místo = sloučení výběru daní a obdobných plateb (zákonné pojistné) do veřejných rozpočtů pod jednu organizaci. Výnosy jsou následně přeposlány relevantnímu subjektu.

Hlavní problémy jednotného inkasního místa

- Rozdílné daňové a vyměřovací základy
- Existence minimálních a maximálních vyměřovacích základů
- Omezení v případě zavedení dobrovolného II. pilíře důchodového systému (pojistné na důchodové spoření)
- Snaha o zavedení odlišné výše pojistného na veřejné zdravotní pojištění
- Obavy zdravotních pojišťoven o efektivnost výběru ze strany státu

Ekologická daňová reforma

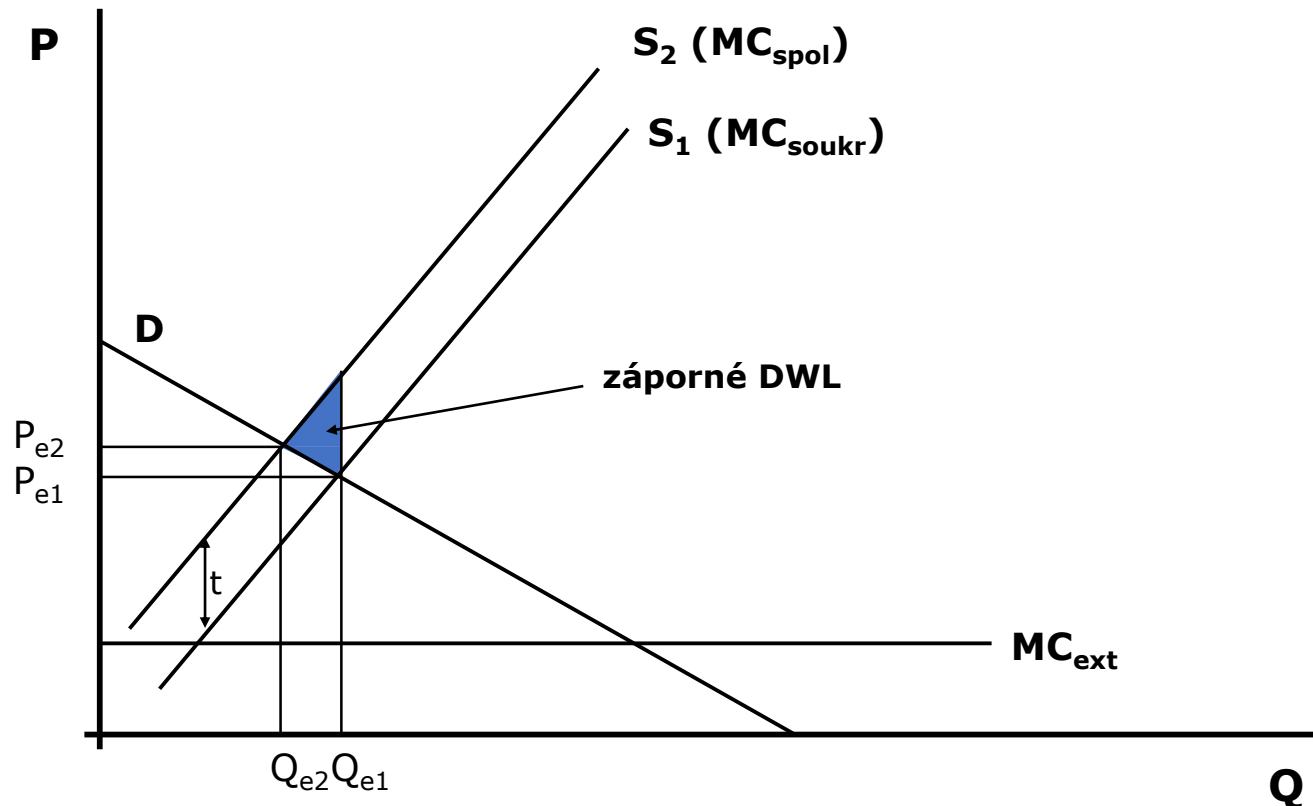
- Zavedení selektivních spotřebních daní na komodity, jejichž výroba nebo spotřeba způsobuje škody na životním prostředí (zejména znečišťování ovzduší).
- Zdaňovat je možné na třech úrovních

Zdroj: autor

Piguovská (nápravná) daň

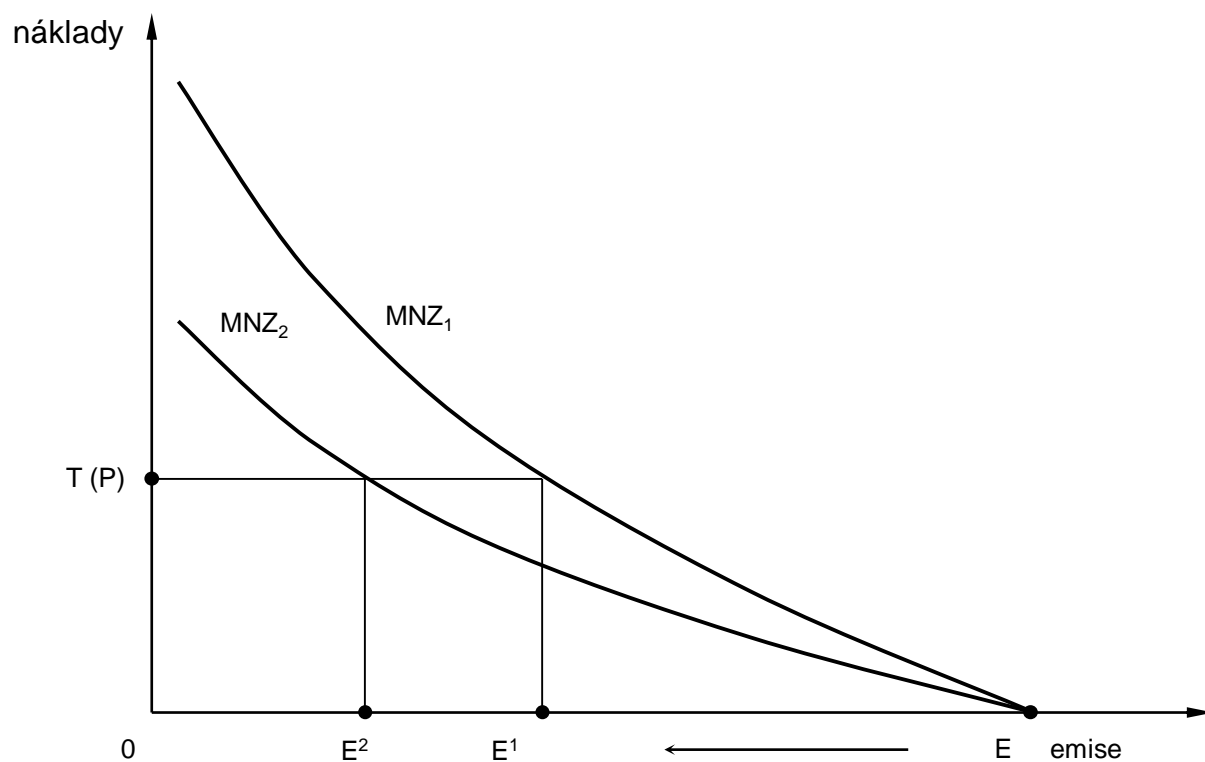
- Předpokladem je znalost hodnoty MC_{ext} v peněžních jednotkách

Poplatky za znečišťování životního prostředí

- **Za jednotku vypuštěné znečišťující látky je placen poplatek ve výši $T(P)$.**
- **Firmy jeho výši porovnávají s mezními náklady na zamezení, což jsou náklady potřebné pro redukci znečištění o jednotku.**
- **Firmy budou investovat do opatření snižujících znečištění, dokud se MNZ a $T(P)$ nevyrovnají.**
- **Toho je dosaženo u každé firmy při jiné úrovni znečištění.**
- **Mechanismus vyhledává (na rozdíl od limitů) firmy, kde lze snižovat znečištění nejlevněji.**

Poplatky za znečišťování životního prostředí

Zdroj: autor

Poplatky na ochranu ovzduší v ČR, Kč za tunu – pouze lokální polutanty

	2013-16	2017	2018	2019	2020	2021 a dále
TZL	4 200	6 300	8 400	10 500	12 600	14 700
SO ₂	1 350	2 100	2 800	3 500	4 200	4 900
NO _x	1 100	1 700	2 200	2 800	3 300	3 900
VOC	2 700	4 200	5 600	7 000	8 400	9 800

Zdroj: autor

Metoda ExternE

- Slouží k odhadu velikosti externích nákladů výroby elektrické energie.
- Používá se v zemích EU.

ZDROJ
(určení místa a technologie)

⇒ **emise**
(např. SO₂ kg/rok)

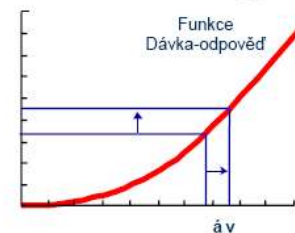
ROZPTYL
(např. atmosférický rozptylový model)

⇒ **zvýšení koncentrace**
v místech dopadu
(např. µg/m³ SO₂
ve všech dotčených regionech)

FUNKCE DÁVKA - ODPOVĚĎ
(nebo funkce koncentrace-odpověď)

⇒ **dopad**
(např. poškození lesních porostů/
zvýšenou koncentrací SO₂)

PENĚŽNÍ OHODNOCENÍ

⇒ **náklady**
(např. náklady na obnovu lesních porostů)

Zdroj: <http://agora-web.jp/archives/1466076.html>

Struktura externích nákladů v ČR - lokální polutanty

Tabulka 2: Průměrné externí náklady emisí vypouštěných velkými stacionárními zdroji v České republice, Kč₂₀₁₀.

Rok 2010

	Lidské zdraví	Ztráta biodiverzity	Úroda	Materiály	Celkem
PPM _{2,5}	756 248 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	756 248 Kč
PPM _{co}	30 281 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	30 281 Kč
NH ₃	503 486 Kč	152 371 Kč	-3 776 Kč	0 Kč	652 082 Kč
NOx	219 071 Kč	40 225 Kč	11 963 Kč	3 983 Kč	275 243 Kč
SO ₂	217 035 Kč	11 985 Kč	-1 663 Kč	14 698 Kč	242 055 Kč
NMVOC	17 513 Kč	-2 501 Kč	4 070 Kč	0 Kč	19 082 Kč

Rok 2020

	Lidské zdraví	Ztráta biodiverzity	Úroda	Materiály	Celkem
PPM _{2,5}	719 753 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	719 753 Kč
PPM _{co}	31 186 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	31 186 Kč
NH ₃	321 571 Kč	158 204 Kč	-3 785 Kč	0 Kč	475 990 Kč
NOx	303 177 Kč	38 386 Kč	13 437 Kč	3 806 Kč	358 806 Kč
SO ₂	262 420 Kč	12 545 Kč	-2 681 Kč	14 950 Kč	287 234 Kč
NMVOC	4 517 Kč	-2 174 Kč	1 875 Kč	0 Kč	4 217 Kč

Dolní interval odhadu společenských nákladů změny klimatu na 1 tunu CO₂

Období	EURO(2000).t ⁻¹	Kč(2011).t ⁻¹
2000-2009	6,96	217
2010-2019	10,54	329
2020-2029	13,67	426
2030-2039	15,21	474
2040-2049	17,39	542
2050-2059	27,06	844
2060-2069	24,73	771
2070-2079	31,56	984
2080-2089	39,87	1 243
>2090	44,73	1 395

Zdroj: upraveno podle Anthoff (2007)

Měrné externí náklady na 1kWh, ceny roku 2011

Zdroj	Lidské zdraví	Zemědělská produkce	Materiály budov	Biodiverzita	Změna klimatu	Celkem
Dětmarovice	0,51	0,01	0,02	0,08	0,23	0,85
Hodonín	1,90	0,00	0,10	0,10	0,28	2,39
Chvaletice	0,86	0,02	0,03	0,09	0,24	1,24
Kladno	0,94	0,02	0,04	0,09	0,23	1,32
Komořany	2,19	0,00	0,13	0,19	0,37	2,89
Ledvice II	1,50	0,01	0,08	0,16	0,23	1,98
Ledvice III	0,66	0,01	0,03	0,08	0,22	1,00
Mělník	0,59	0,01	0,03	0,07	0,24	0,94
Mělník II	0,41	0,01	0,02	0,06	0,14	0,64
Mělník III	0,55	0,01	0,02	0,08	0,22	0,88
Opatovice	0,83	0,01	0,04	0,09	0,24	1,20
Počerady	0,76	0,02	0,03	0,12	0,23	1,16
Prunéřov I	0,52	0,01	0,02	0,07	0,25	0,87
Prunéřov II	0,95	0,01	0,04	0,13	0,23	1,36
Vřesová	2,13	0,04	0,08	0,18	0,29	2,72
Tisová	2,40	0,02	0,11	0,17	0,48	3,18
Tušimice	0,87	0,01	0,04	0,11	0,23	1,27

Zdroj: výpočty z modelu EcoSenseWeb V1.3 (IER 2012, COŽP UK)

Roční externí náklady (mil. Kč, ceny roku 2011)

Zdroj	Lidské zdraví	Zemědělská produkce	Materiály budov	Biodiverzita	Změna klimatu	Celkem
Dětmarovice	1 294	27	47	205	580	2 154
Hodonín	702	1	37	39	105	883
Chvaletice	2 056	59	66	214	566	2 960
Kladno	1 383	30	55	130	343	1 942
Komořany	1 132	0	69	99	189	1 489
Ledvice II	2 015	10	112	210	313	2 659
Ledvice III	406	4	21	46	136	613
Mělník	1 180	12	58	141	477	1 868
Mělník II	643	11	24	90	224	992
Mělník III	942	18	35	138	374	1 507
Opatovice	1 984	13	105	212	565	2 879
Počerady	4 726	94	186	732	1 432	7 169
Pruněřov I	1 021	15	46	135	495	1 712
Pruněřov II	5 712	85	246	774	1 380	8 197
Vřesová	4 215	73	166	349	570	5 372
Tisová	2 012	19	94	144	402	2 670
Tušimice	4 179	54	201	551	1 108	6 093

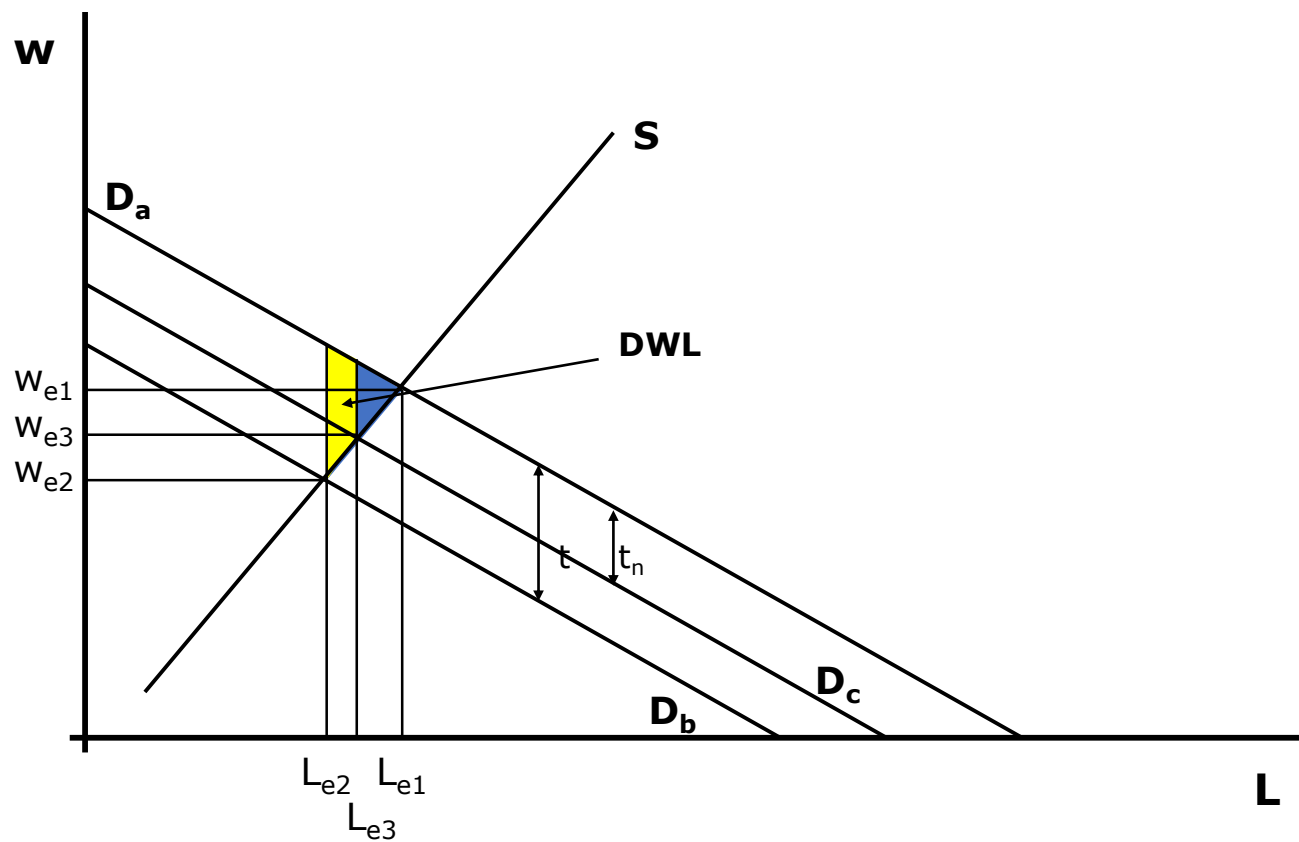
Zdroj: výpočty z modelu EcoSenseWeb V1.3 (IER 2012, COŽP UK)

Ekologická daňová reforma

- Předpokládaná fiskální neutralita
- Teorie dvojí dividendy
 - 1. dividendy – zlepšení životního prostředí
 - 2. dividendy – snížení daňového zatížení práce = růst zaměstnanosti (recyklace dodatečného výnosu)
- Problémy:
 - Regresivní dopady ekologických daní
 - Malé, resp. žádné užitky pro lidi s fixními nezdaňovanými příjmy
 - Pravděpodobný nárůst mandatorních výdajů – zvýšení inflace – nutnost valorizace sociálních transferů, zejména důchodů

Redukce daňového zatížení práce

- **Pokles daňové sazby povede k redukcí DWL**

Zdroj: autor

Energetické daně v ČR

- Zavedeny v lednu 2008
 - daň z elektřiny - 28,3 Kč za MWh, výjimky z placení (např. na hromadná přeprava na železnici nebo ekologicky šetrná výroba),
 - daň ze zemního plynu: pro výrobu tepla 30,6 Kč za MWh,
 - daň z pevných paliv: 8,5 Kč za GJ; pevná paliva nepodléhají dani u výrobců elektřiny.

- Celkový výnos cca 3 mld. Kč.

Otázky k zamyšlení

- Jaká negativa je možné přisoudit daňové reformě z roku 2008?
- Jaké metodické přístupy je možné použít, pokud chceme najít odpověď na otázku, jestli je daňový systém České republiky složitý?
- Identifikujte hlavní bariéry implementace čisté podoby Piguovské daně v praxi!
- Jaké daně v české daňovém systému je možné zařadit do kategorie ekologických?

Literatura

- MF ČR: Fiskální výhled, verze listopad 2017, dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/fiskalni-vyhled/2017/fiskalni-vyhled-cr-listopad-2017-30172>
- Pudil, P, Vybíhal, V., Vítek, L., Pavel, J., aj. Zdanění a efektivnost. Praha : Eurolex Bohemia, 2004.
- Jílková, J.: Daně, dotace a obchodovatelná povolení – nástroje ochrany ovzduší a klimatu. Praha : IREAS, 2003.
- Melichar, J., Máca, V., Ščasný, M.: Měrné externí náklady výroby elektrické energie v uhelných parních elektrárnách v České republice. Dostupné z <https://www.czp.cuni.cz/czp/index.php/cz/working-papers>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

